

Vegagerð og ferðamennska

Rögvaldur Guðmundsson
Rannsóknir og ráðgjöf ferðaþjónustunnar

Þær niðurstöður sem kynntar í erindinu byggja einkum á símakönnun sem Rannsóknir og ráðgjöf ferðaþjónustunnar (RRF) framkvæmdi fyrir Vegagerðina í janúar og febrúar síðastliðinn en einnig á fyrri könnunum RRF meðal innlendra og erlendra ferðamanna. ¹

Viðhorf erlendra sumarferðamanna til vega á Íslandi hefur batnað mikið frá árinu 1996 samkvæmt könnunum RRF. Þá töldu 26% þeirra að ástand veganna væri verra en þeir höfðu búist við en 22% að það væri betra. Árið 2003 töldu einungis 13% að ástand íslenskra vega væri verra en búist var við en 33% betra. eru þetta veruleg umskipti. Minni breytingar hafa orðið á afstöðu fólks til gæða vegmerkinga enda var afstaðan jákvæðari til þeirra en gæða vega árið 1996. Þá töldu 31% að gæði vegmerkinga væru meiri en þeir bjuggust við en 12% að þau væru minni. Nú, árið 2003, er hlutfallið 33% á móti 9%.

Um 29% aðspurðra í könnuninni 2004 höfðu farið eitthvað um miðhálendi Íslands árið 2003, að jafnaði í þrjú skipti. Í könnuninni var tekið fram að Þórsmörk og Arnarvatnsheiði væru taldar til hálendisins. Þá höfðu 15% gist á miðhálendinu að jafnaði í 5,9 nætur en 14% fóru þangað einungis í dagsferðum.

Samkvæmt könnuninni má lauslega áætla að karlar hafi staðið fyrir 65-70% af gistinóttum Íslendinga á hálendinu árið 2003 en konur 30-35%.

Af þeim hálendisleiðum sem spurt var um höfðu flestir farið Kjalveg árið 2003, eða um 12%, tæplega 7% um Kaldadalsveg, Sprengisandsveg eða nýja Kárahnjúkavegin, nær 6% höfðu farið alla Fjallabaksleið nyrðri, 5% um Fjallabaksleið syðri og rúmlega 4% um Möðrudalsleið norðan Vatnajökuls.

Nær þrír af hverjum fjórum í höfðu einhvern tímann farið einn eða fleiri af eftirtöldum fjallvegum: Kjalveg, Sprengisandsveg, Kaldadalsveg eða Fjallabaksleið nyrðri. Höfðu 60% farið yfir Kjöl, nær helmingur yfir Sprengisand og Kaldadal og rúmlega þriðjungur hafði einhvern tímann farið um Fjallabaksleið nyrðri. Er í öllum tilvikum um talsverða aukningu að ræða frá könnu RRF árið 2002.

Hjólreiðamenn á Landmannaleið

Mynd: Viktor Arnar Ingólfsson

¹. Könnunin tók til 1200 Íslendinga á aldrinum 18-75 ára. Af þeim voru 54 búsettir erlendis, veikir eða látnir. Endanlegt úrtak var því 1146 einstaklingar. Af þeim tóku 803 þátt í könnuninni. Nettósvörun var því 70,1%.

Eins og í símakönnun RRF árið 2002 var spurt hvernig fólk vildi hafa gæði þessara fjögurra hálendisvega í framtíðinni. Gefnir voru þrjár valmöguleikar: hafa vegina óbreytta, lagfæra þá sem malarvegi og brúa stærstu vatnsföll eða byggja upp með slitlagi og fullbrúa. Af þeim sem afstöðu tóku vildu fleiri láta lagfæra Kjalveg og Sprengisandsveg heldur en Kaldadalsveg og fæstir vildu leggja í miklar endurbætur á Fjallabaksleið nyrðri. Þeir sem farið hafa umræddar leiðir vildu síður endurbæta þær en þeir sem ekki höfðu átt þar leið um. Almennt virðist verulegur meirihluti landsmanna, sem afstöðu taka, telja að varlega eigi að fara við að gera hálendisvegina jafn góða og bestu vegi í byggð. Fremur eigi að endurbæta þá að vissu marki.

51% viðmælenda töldu sig hafa notað eitthvað áningarstaði Vegagerðarinnar við þjóðvegi landsins árið 2003 að jafnaði í 5,8 skipti. Flestir sem komu með tillögur að úrbótum nefndu að þeir vildu að áningarstöðum yrði fjölgað og margir nefndu einnig að áningarstaðirnir þyrftu að vera skjólsælli en þeir eru nú eða á skjólsælli stöðum.

Um 64% aðspurðra höfðu eitthvað nýtt sér upplýsingaþjónustu Vegagerðarinnar um færð og ástand vega á síðastliðnu ári. Þar af höfðu 43% nýtt sér textavarpíð, rúmlega þriðjungur upplýsingar á heimasíðunni og um fimmti hver hafði hringt í þjónustusímann til að fá upplýsingar. Þeir sem nýttu sér textavarpíð áætluðu að hafa gert það í 13,2 skipti að jafnaði árið 2003, þeir sem nýttu heimasíðuna gerðu það í 10,9 skipti og þeir sem notuðu þjónustusímann gerðu það að jafnaði í 5,6 skipti á liðnu ári.

Spurt var hvort fólk væri fylgjandi eða andvíg einkafjármögnun í vegagerð. Af þeim sem afstöðu tóku voru 69% henni mjög eða fremur fylgjandi en 31% fremur eða mjög andvígir.

Einnig var spurt hvort fólk væri fylgjandi eða andvíg veggjaldi til að kosta dýr umferðarmannvirki. Af þeim sem afstöðu tóku voru 64% mjög eða fremur fylgjandi slíku en 26% fremur eða mjög andvígir.

Spurt var um álit á upphæð veggjalds í Hvalfjarðargöngunum. Af þeim sem afstöðu tóku töldu 57% það mjög eða fremur hátt, 42% að það væri hæfilegt en 1% að það væri lágt.

Flestir nefndu að næstu jarðgöng, á eftir þeim sem þegar hafa verið ákveðin, ættu að koma á Austurlandi (22%), síðan á Norðurlandi (20%), þá á Vestfjörðum eða á Suðurlandi (17%). Af einstökum göngum voru Vaðlaheiðargöng oftast nefnd (18%), næst göng til Vestmannaeyja (14%) og síðan göng undir Hellisheiði eystri (8%).

Spurt var hvað fólk teldi mikilvægast að gera varðandi samgöngur á hálendinu. Margir vildu láta lagfæra hálendisvegi að vissu marki og nokkuð margir vildu verulegar vegabætur. Um 12%

Við áningarstað undir Ingólfsfjalli. Mynd: RG

nefndu að þeir vildu hafa vegina óbreytta en 7% tóku fram að þeir vildu fleiri slitlagða vegi á hálendinu.

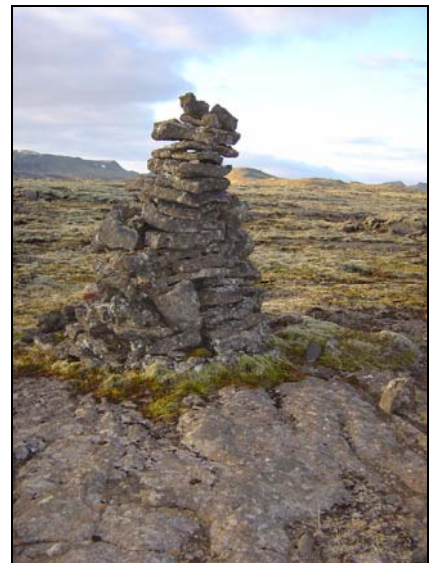
Hvað varðar samgöngubætur á láglandi nefndu flestir nauðsyn þess að fækka einbreiðum brúm (30%), en síðan að slitleggja alla vegi (21%), hafa vegina betri/öruggari (18%), breikka vegi og tvöfalda vegi (13%).

Af þeim þáttum sem spurt var um og ógna umferðaröryggi á íslenskum vegum töldu þátttakendur mikilvægast að fækka einbreiðum brúm (mikilvægiseinkunn 9,4) , því næst mjóum vegum (eink. 8,6), sauðfé á vegum (eink. 8,4) og að draga úr hraðakstri (eink. 8,3).

Til að efla umferðaröryggi á Íslandi töldu menn brýnast að breikka vegi (23%), fækka einbreiðum brúm (14%), bæta viðhald vega, lækka ökuhraða, efla löggæslu og að auka fræðslu og forvarnir (11-13%).

Til að bæta umferðarmenninguna á Íslandi töldu flestir að auka ætti fræðslu og forvarnir (37%) en síðan að sýna tillitssemi í umferðinni (21%), efla löggæslu, auka áróður (12%), efla ökukennslu og minnka ökuhraðann (8-9%).

Af þeim þáttum sem spurt var um og varða samgöngu-minjar á Íslandi var áhugi fólks mestur á hlöðnum vörðum (78% með mikinn eða nokkurn áhuga) og fornum þjóðleiðum (76%) en síðan á fornum reiðleiðum (71%) og fornbílum (68%).

*Varða á Hellisheiði syðri. Stór hluti landsmanna hefur áhuga á gömlum vörðum.
Mynd: RG*